

Lag om ändring i brottsbalken;

SFS 1986: 118

Utkom från trycket
den 25 mars 1986

utfärdad den 13 mars 1986.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om brottsbalken

dels att 1 kap. 8 § skall ha följande lydelse,

dels att nuvarande 36 kap. 3 a–5 §§ skall betecknas 36 kap. 4–6 §§ och att nuvarande 36 kap. 6–12 §§ skall betecknas 36 kap. 11–17 §§,

dels att nya 36 kap. 5, 14, 15 och 17 §§ samt rubriken till 36 kap. skall ha följande lydelse,

dels att det i balken skall införas fyra nya paragrafer, 36 kap. 7–10 §§, –samt närmast före 36 kap. 1 § och nya 36 kap. 7 och 11 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Till följd härav kommer 36 kap. brottsbalken att ha följande lydelse från och med den dag då denna lag träder i kraft.

1 kap.

8 § Förutom påföljd kan brott, enligt vad därom är stadgat, föranleda förverkande av egendom, företagsbot eller annan särskild rättsverkan, så ock medföra skyldighet att gälda skadestånd.

36 kap. Om förverkande av egendom, företagsbot och annan särskild rättsverkan av brott

Om förverkande

1 §² Utbyte av brott enligt denna balk som ej motsvaras av skada för enskild skall förklaras förverkat, om det ej är uppenbart obilligt. Detsamma gäller förlag för brott eller dess värde, om förlaget mottagits och mottagandet utgör brott enligt denna balk.

2 §³ Egendom som använts såsom hjälpmedel vid brott enligt denna balk eller som frambragts genom sådant brott må förklaras förverkad, om det är

¹ Prop. 1985/86: 23, JuU 13, rskr. 110.

² Senaste lydelse 1968: 165.

³ Senaste lydelse 1968: 165.

påkallat till förebyggande av brott eller eljest särskilda skäl föreligga. Detsamma gäller egendom vars användande utgör brott enligt denna balk eller med vilken eljest tagits befattning som utgör sådant brott.

I stället för egendomen kan dess värde förklaras förverkat.

3 §⁴ Förverkande får även i annat fall än som avses i 2 § beslutas i fråga om

1. föremål, som på grund av sin särskilda beskaffenhet och omständigheterna i övrigt kan befaras komma till brottslig användning,

2. andra föremål, som är ägnade att användas som vapen vid brott mot liv eller hälsa och som har påträffats under omständigheter som gav anledning att befara att de skulle komma till sådan användning.

4 §⁵ Har det till följd av ett brott som är begånget i utövningen av näringsverksamhet uppkommit ekonomiska fördelar för näringsidkaren, skall värdet därav förklaras förverkat även när det inte följer av 1 eller 2 § eller annars är särskilt föreskrivet.

Vad som har sagts i första stycket gäller ej, om förverkande är obilligt. Vid bedömningen av om så är förhållandet skall bland andra omständigheter beaktas om det finns anledning att anta att annan betalningsskyldighet som svarar mot de ekonomiska fördelarna av brottet kommer att åläggas näringsidkaren eller annars fullgöras av denne.

Kan bevisning om vad som skall förklaras förverkat inte alls eller endast med svårighet föras, får värdet uppskattas till ett belopp som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

5 §⁶ Förverkande till följd av brott av egendom eller dess värde får, om ej annat har föreskrivits, ske hos

a) gärningsmannen eller annan som medverkat till brottet,

b) den i vars ställe gärningsmannen eller annan medverkande var,

c) den som genom brottet beretts vinning eller näringsidkare som avses i 4 §,

d) den som efter brottet förvärvat egendomen på grund av giftorätt, arv eller testamente eller genom gåva eller som efter brottet förvärvat egendomen på annat sätt och därvid haft vetskap om eller skälig anledning till antagande om egendomens samband med brottet.

Tillhörde egendomen vid brottet ej någon av dem som anges i första stycket a)-c), får den ej förklaras förverkad.

Särskild rätt till egendom som förklaras förverkad består, om ej även den särskilda rätten förklaras förverkad.

Sådan rätt som har vunnits genom utmätning eller betalningssäkring upphör, om egendomen förklaras förverkad, såvida ej av särskild anledning förordnas att rätten skall bestå.

6 § I stället för förverkande äger rätten föreskriva åtgärd till förebyggande av missbruk.

⁴ Senaste lydelse 1983: 224.

⁵ Senaste lydelse av förutvarande 3 a § 1982: 335.

⁶ Senaste lydelse av förutvarande 4 § 1982: 335.

Om företagsbot

7 § För brott som har begåtts i utövningen av näringsverksamhet skall, på yrkande av allmän åklagare, näringsidkaren åläggas företagsbot, om

1. brottsligheten har inneburit ett grovt åsidosättande av de särskilda skyldigheter som är förenade med verksamheten eller annars är av allvarligt slag och

2. näringsidkaren inte har gjort vad som skäligen kunnat krävas för att förebygga brottsligheten.

Första stycket gäller inte, om brottsligheten varit riktad mot näringsidkaren eller om det annars skulle vara uppenbart obilligt att ålägga företagsbot.

8 § Företagsbot skall fastställas till lägst tio tusen kronor och högst tre miljoner kronor.

9 § När storleken av företagsbot bestäms, skall särskild hänsyn tas till brottslighetens art, omfattning och förhållande till näringsverksamheten.

10 § Företagsbot får efterges eller sättas lägre än vad som bort ske med tillämpning av 9 §,

1. om påföljd för brottet ådöms näringsidkaren eller företrädare för denne,

2. om brottet medför annan betalningsskyldighet eller särskild rättsverkan för näringsidkaren eller

3. om det annars är påkallat av särskilda skäl.

Gemensamma bestämmelser

11 §⁷ Vad i lag eller författning är föreskrivet om särskild rättsverkan av att någon dömes till straff skall gälla även då annan påföljd som omförmäles i 1 kap. 3 § ådömes.

Vid tillämpningen av första stycket skall villkorlig dom och skyddstillsyn samt, om ej i domen annorlunda förordnas, överlämnande till särskild vård anses lika med fängelse. Därvid skall, om så förordnas, skyddstillsyn och överlämnande till särskild vård anses motsvara fängelse i minst sex månader.

12 § Förutsättes för förverkande av egendom eller annan särskild rättsverkan, som kan följa å brott, att någon dömts till påföljd, må rätten, om påföljd för brottet eftergives, i den mån omständigheterna föranleda därtill förordna, att sådan rättsverkan skall inträda.

13 § Har brott begåtts av någon som ej fyllt femton år eller som handlat under inflytande av sinnessjukdom, sinnesslöhet eller annan själslig abnormitet av så djupgående natur, att den måste anses jämställd med sinnessjukdom, må rätten förordna om förverkande av egendom eller om annan särskild rättsverkan, som kan följa å brottet, allenast om och i den mån det med hänsyn till hans sinnesart, gärningens beskaffenhet och omständigheterna i övrigt kan anses skäligt.

⁷ Senaste lydelse av förutvarande 6 § 1981: 211.

14 §⁸ Kan på grund av den brottsliges död eller av annan orsak påföljd ej längre ådömas, får egendom förklaras förverkad eller företagsbot åläggas på grund av brottet eller åtgärd föreskrivas till förebyggande av missbruk, endast om stämning i mål därom delgivits inom fem år från det brottet begicks. Talan får i sådant fall väckas av åklagare endast om det är påkallat ur allmän synpunkt.

I fall som nu sagts skall vad i 35 kap. 3 § stadgas äga motsvarande tillämpning.

15 §⁹ Beslut om förverkande eller om åtgärd till förebyggande av missbruk eller om företagsbot förfaller, i den mån verkställighet ej skett inom tio år från det beslutet vann laga kraft.

16 §¹⁰ Är i lag eller författning föreskrivet att förklaring skall meddelas om förverkande eller annan sådan särskild rättsverkan av brott, må detta likväl underlåtas, om denna rättsverkan är uppenbart obillig.

17 §¹¹ Förverkad egendom och företagsbot tillfaller staten, om ej annat är föreskrivet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1986. Bestämmelserna i 7–10 §§ gäller inte i fråga om brott som har begåtts före ikraftträdandet.

På regeringens vägnar

STEN WICKBOM

Sten Heckscher
(Justitiedepartementet)

⁸ Senaste lydelse av förutvarande 9 § 1968: 165.

⁹ Senaste lydelse av förutvarande 10 § 1968: 165.

¹⁰ Senaste lydelse av förutvarande 11 § 1968: 165.

¹¹ Senaste lydelse av förutvarande 12 § 1968: 165.

